

ABONAMENTUL
 De un an . . . . . 24 Cor.
 De jumătate an . . . . . 12 "
 De 1 lună . . . . . 2 "
 Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRATIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.
 —
INSERTIUNILE se primesc la administrație.
 Manuscripte nu se înapoiază.
 —
 Telefon pentru oraș și comitat 502.

Plevna internă.

(*) I-a fost dat întâiului rege al României ca nu numai Plevna turcească s'o cucerască cu prețul a mii de vieți românești, ci să vadă vărsarea de sânge românesc și în lupta pentru cucerirea *Plevnei interne*.

Reformele agrare anunțate în manifestul dat de guvernul Sturdza în numele M. Sale, vor însemna adică definitivă cucerire a Plevnei interne. Dar și epocala reformă, pusă în perspectivă de guvernul M. Sale Regelui Carol numai așa va fi complectă, numai așa va da roade imediate, dacă guvernelor chemate să facă și să aplice nouile legi le vor sta în ajutor și *marii proprietari ai țării*.

Un guvern, în fruntea căruia stă cel mai cu experiențe și cel mai bătrân bărbat de stat al țării, și având sprijinul unui partid cu atâția iubitori ai țărânimii și cunoscători ai păsurilor ei, nu se îndoiește nimeni: va ști să afle calea spre mântuire. Noi nici nu ne permitem să dăm sfaturi încercaților sftnici ai Coroanei. Credem însă că am putea aduce oare-cari servicii cauzei țărânești, care este a tuturor românilor, dacă pentru orientarea *marilor proprietari* am schița, fie chiar numai fugitiv, cât îngăduie un articol de jurnal, *chipul cum noi*, proprietarii mai mari și mai mici, precum și cărturarii dela orașe și dela sate, *tratăm pe țărâni de aici*.

Vom da exemple, căci acestea vor demonstra mai mult decât ori-și-câte vorbe, fie acestea scrise cu cea mai mare măiestrie.

Alaltăieri, la chemarea fruntașilor cărturari din comitatul Aradului, nu mai puțin de cât zece mii de țărani și-au lăsat sapa

și plugul ș'au venit distanță de 4—5 ore cu trenul, să unească vocea lor cu a noastră în apărarea culturii naționale, protestând contra proiectului de lege, prin care contele Apponyi vrea să ne desființeze școalele. Și a fost un *țaran*, cel care — alături de preot și învățător — a protestat mai cu tărie și a cărui vorbire s'a remarcat mai ales.

Aceleași lucruri se petrec pretutindeni. Nu e caz ca țărâimea să rămână nepăsătoare în fața apelului nostru și să nu conzidere ca poruncă mare, întocmai ca cea *împărătească* — așa zice poporul — a se prezinta unde e chemată.

La Viena, cu Memorandumul au fost trei sute țărani. La procesul Memorandumului, în Cluj, douăzeci de mii țărani, delegați din toate satele, au însoțit pe membrii comitetului național și cât a ținut drumul dela Sibiu până la Cluj, românii tuturor satelor au ieșit întru întimpinarea »domnilor noștri«. Unde jandarmii nu i-au lăsat în gară, s'au înșiruit pe câmp...

Dar alegerile din iarna anului 1905? La Brad, de pildă, alegătorii veniți cale de o zi, pe jos, peste munți, au fost ținuți în ger două zile și două nopți, doar-doar li-se va urî și vor pleca... N'a mișcat însă unul singur până nu și-a dat votul și n'a văzut proclamat ales pe protopopul candidat. În alegerile dela 1906 iarăși mulțime de asemeni exemple de nespus devotament pentru cauza obștei.

Cum s'a ajuns la devotamentul acesta și la o așa de înălțătoare conștiință națională? Prin școală, ș'anume nu numai prin școala primară, ci aceea ce i-s'a dat țărânului în *vieața publică*, la ori ce prilej. Cărturarii noștri, începând cu episcopii și urmând cu

funcționarii dela consistoare, apoi advocații, medicii și inginerii dela orașe, toți sunt în strânsă și continuă legătură cu țărâimea, legătură nu numai de rudenie, ci așa zicând de interese chiar. Țăranul alege pe deputatul din sinodul eparhial (care la rândul său alege pe episcop), țăranul își alege pe învățător, preot și protopop, el îi susține. Băncile noastre chiar, au acționari și depozenți numeroși și întreaga lor clientelă este țărâimea. Și ceea ce face de câțiva ani încoace societatea »*Steaua*« din România, societatea culturală care are în frunte pe ilustrul președinte al *Academiei Române*, dl Ioan Kalinderu, și în comitet membrii de talia unui Haret, cu aparat mai mic și cu forțe intelectuale mai modeste, noi am început deja de cincisprezece ani, căci atunci s'a înființat întâia *foaie pentru popor* ș'acum avem aproape în fiecare centru românesc astfel de foaie, ieftină (4 coroane pe an) și scrisă în graiul poporului.

Și tot ce avem: așezăminte culturale, reuniuni agronomice, bănci și ziare, *s'au făcut prin inițiativa marilor și mai micilor proprietari români*. Ei sunt, la țară și în orașe, conducătorii. Ei ajută la învățătură pe băieții de țărani mai săraci, pe cari îi fac apoi învățători și preoți în sat, casele lor sunt pururea deschise, grânarele lor când sunt pline, țăranul are și el de unde să se ajute. Cele mai multe fundațiuni — cari ajută sute de tineri la învățătură, în fiecare an — ei le-au înființat. Fundația Gojdu are azi peste 6 milioane și întreține la universitate vre-o două sute de tineri.

Exemplul acesta dat de marii proprietari *domni*, a aflat imitatori și printre țărâni mai cu stare. Nu e *biserica* mai de seamă, care să nu aibă fundație făcută de țărani.

Copiii pe scena germană modernă.

— Convorbiri despre teatru. —

De Horia Petra-Petrescu.

Zilele trecute își puna întrebarea cronicarul unui mare ziar parisian: Pentru ce nu avem în literatura franțuzească modernă tipul unei domnișoare deștepte, cumpătate, cinstită — după cum o au germanii și englezii? Care să fie cauza, că numărul romanelor și al pieselor teatrale în care se descrie viața castă a unei fete tinere, este atât de restrâns?

Unul din argumentele cele mai plausibile, pe care cerca să-l aducă, era faptul, că viața unei astfel de domnișoare nu are aproape nimic extraordinar în întreagă desfășurarea sa, că monotonia simțimentelor — din punct de vedere artistic — este dușmana ori cărei manifestații vădite în literatură.

Un sămbure de adevăr este la ori ce caz în constatarea aceasta deși n'avem decât să ne gândim la mica Désirée din »Fromont și Risler«, sau la eroina romanului »Abatele Constantin« sau la viața Virginiei din »Paul și Virginia« — toate traduse și în românește — ca să ne convingem, că o mână de artist poate da viață ori cărei ființe omeneste.

Dar argumentarea cronicarului din »Le Temps« mi-se pare mult mai îndreptățită la copii. Ce viață sufletească mai intensivă poate desvolta o inimă plâpândă de copil când e vorba să-i dai un rol pe scena teatrului? După cum sbuciumul lui sufletec nu poate fi de o importanță, tot astfel nici rolul lui nu poate fi conducător. Totdeauna pe scenă s'a avut în vedere desvoltarea caracte-

relor pronunțate într'una sau în altă direcție — Ibsen a încercat să îndroductă cu succes și oscilarea caracterelor prin nește tipuri caracteristice — dar aceste caractere au fost caracterele oame-nilor mari.

De un timp încoace se observă pe scena teatrului german, ivirea unui element necunoscut în forma sa actuală până mai 'nainte. Sunt dramele din viața copiilor, în special a elevilor de liceu.

După-cum drama modernă e prin excelență socială-agitatorică, de cele mai multe ori în senzul cel mai rău al cuvântului, astfel și școala, învățătoria și sistemul de învățământ, sunt luate în discuție pe scenă și desfășurate înaintea publicului cu mai multă sau mai puțină vervă.

Cei-ce au fost de față la o reprezentație a piesei »*Flachsmann ca educator*« de *Otto Ernst*, jucată și în românește pe scena Teatrului național din București, vor fi observat zeflemeaua adusă directorului de școală, omului pedant cu legile și ordinațiunile seci înaintea ochilor, care în loc să dea prilej de desvoltare spiritelor elevilor și subalternilor, le încâtușează făcând din meseria de propagator de lumină o satrapie mioapă și deșuchiată.

Drama învățătorească s'a înmulțit de atunci în literatura germană.

Evident, e cu cale să se pornească un curent sănătos pentru regenerarea stărilor în educație chiar și pe scena teatrului, dar extremele sunt totdeauna regretabile. Și în cazul acesta, extremele sunt la limanul lor. Majoritatea pieselor teatrale cu mediul amintit, pledează cu atâta patimă și, câte odată, cu atâta naivitate pentru

schimbarea principiilor pedagogice, încât te întreb: E teatrul potrivit pentru așa ceva?

Elevii își au rolurile principale în piesele amintite. *Max Dreyer* în drama »*Die Siebzehnjährigen*« (cei de 17 ani) îl pune pe erou să învețe până 'l doare capul: sinus alpha, tangens beta, în lunile de vară, până când o fetișcană se plimbă prin grădină. În »*Traumulus*« de *Arno Holz* și *Ierschek* elevul cel mai bun se împușcă fiindcă profesorul său a aflat, că și-a petrecut o noapte în societatea unei actrițe. În »*Kinder*« (Copii) de *Misch* vrea să se împuște alt elev dimpreună cu »adorata« o fetiță de 16 ani, dar e prins la timp, iar culmea o atinge »*Frühlings Erwachen*«, (deșteptarea primăverii) de *Frank Wedekind* — unul din cei mai antipatici din elevi, iar celălalt e prins cu puterea și scăpat dela moarte.

Dar poate fi moartea unui astfel de elev de liceu atât de tragică? Că moare un om, asta încă nu e tragic. Iți vine să le dai câte o bătaie sdravănă tuturor copilăndrilor ăstora — ca să nu le zici altfel — să învețe minte și să aștepte până vor crește mari, ca mai apoi să se poată omori în față noastră cu mai multă dreptate.

Sunt limite și în privința elementelor dramatice la copii.

Dacă nu s'a găsit nici un autor dramatic de seamă până în ziua de astăzi să creieze o dramă în care să aibă rolul principal un copil, (Micul Eyolf de Ibsen are altă problemă mai importantă) oare să nu-și aibă motivele sale bine lămurite faptul acesta?

Autorii germani mai voiesc să tracteze și pe-

Ei se duc apoi la examene, însoțind pe inspectorii școlari, împart școlărilor silitori cărți și bani, ba se găsesc proprietari cari regulat, în fiecare an, dau recompense însemnate și învățătorilor mai distinși. Marele și mai modestul proprietar se duce în casa țăranilor, la sărbătorile mai mari invită la sine pe fruntașii satului; el cunună și botează în casa țăranului și sfat bun le dă tuturor câți îi bat la ușe.

Scurt: este o legătură între proprietari și țărani, este o comunitate de interese întemeiate pe dreptate și dragoste.

La congresul agrarienilor ținut astă toamnă în București, actualul prefect de Ilfov, dl *Alimănișteanu* constata, că marii proprietari din România nu prea își bat capul cu educarea țăranilor. Dl *Haret* de atâția ani tot pentru chestia țărănească a agitat. D-nii *Take Protopopescu*, *C. Stere* și *Vintilă Brătianu* au dus prin presă atâtea frumoase campanii în interesul țăranilor. Dl *Emil Costinescu* a avut curajul s'o spună în plin parlament, că amândouă partidele au neglijat pe țărani, iar dl *G. Panu*, în ultimul număr al revistei sale, constată și d-sa același lucru.

Nu mai suferă îndoială: partidul care numără astfel de bărbați eminenti, va face reforma necesară, proprie a elibera țărâni-meia din starea ei tristă.

Repetăm însă: marii proprietari au și ei un rol covârșitor în deslegarea chestiei. Și nu e vorba numai să ușureze învoielile agricole și să nu mai lase moșiile lor și pe țărani în grija arendașilor exploatare, ci ei înșiși să se coboare între țărani, aceștia să-i privească drept părinți ocrotitori... Situația dela noi dovedește, că acesta e singurul mijloc de a face din românul bogat și cel sărac un singur popor, iar nu două clase cari s'ajungă într'un atât de înfiorător conflict, cum se întâmplă zilele trecute în România.

Patriotismul îi va face, desigur, pe toți proprietarii mari din România, ca din tragedia ce li-s'a desfășurat dinaintea ochilor să tragă cuvenitele învățăminte.

dagogie pe scenă. Excelent — dar cu cumpătul cuvenit. E altceva când cetești un tractat pedagogic și altceva când vezi pe scenă aplicat principiul.

Un caz tipic de abuz de paciența publicului, ba de atentat la bunele moravuri, e tragedia copilărească a lui *Wedekind*, care se joacă cu succes mare de trupa lui *Max Reinhardt*, unul din cei mai buni regisori germani — dacă nu cel mai bun de astăzi.

Pe lângă unele naivități scenice, cari nu te ai mira să le întâlnești pe timpul lui *Hans Sachs*, mai avem »deliciul« să asistăm la convorbirile elevilor din liceu referitoare la »chestia sexuală«, la contemplarea ei, la »scena« dintre elevul de 18 ani și fetița de 14 ani și avem deosebită bucurie să vedem pe scenă o fetiță de 14 ani în stare binecuvântată.

Astea toate pentru ce? Pentru că domnul *Frank Wedekind*, moralistul, căruia nu i-se va putea crede nici când, căci a scris o mulțime de pornografii teatrale, să aibă ocazia să atragă atenția părinților asupra pericolelor poveștilor cu cocostârcul.

E chemat teatrul să aducă și semnul acesta de exclamare? Chestiunile acestea delicate, cari se pot ceti — și trebuie să se citească — în odaia de lucru a părinților, au dreptul ele să ajungă înaintea rampei și să fie auzite de toate clasele societății dela doamna din stal până la elevul de liceu de pe galerie?

Va avea efectul dorit pledoarea autorului nostru? Nu va irita și mai mult spiritele elevilor, cari se duc la teatru cu convingerea că au să învețe ceva?

In cumpenirea celor ce au de făcut, stările de lucruri dela noi le oferă și ele destule indicii.

Noui infamii. Acum, că nu mai are să înregistreze lucruri triste despre răscoala țărănească, presa maghiară scrie alte infamii: astfel, pe ziua de ieri a descoperit o conspirație contra regelui Carol, o știre stupidă desmintită categoric din București, — precum dă știri alarmante și despre starea sănătății M. Sale.

Adevărul e că poate niciodată românii nu s'au strâns cu mai multă iubire în jurul tronului și regele Carol mai ales cu acest trist prilej a arătat ce monarh mare este.

Din România.

Un consiliu de ministri s'a ținut ieri dimineață sub președinția dlui *Dim. Sturdza*, prim-ministru.

Consiliul a luat cunoștință de rapoartele oficiale, prin cari se semnaleză ministrului de interne restabilirea ordinii în aproape toate comunele răsculate.

După consiliu dl *Dim. Sturdza* s'a dus la palat și a lucrat cu M. S. Regele.

M. Sa Regina a primit aseară la orele 6 în audiență pe d-na *Eleonora Duse* cu care s'a întreținut mai bine de o oră.

Situația tezaurului. Din situația tezaurului public, la 12 Martie 1907, data venirii guvernului liberal, se constată că se aflau în tezaur 19 milioane lei, sumă disponibilă și bună de întreținut.

Afară de această sumă, se mai aflau 39.285.000 lei depuși la bănci pentru plata cuponului în străinătate, care este astfel asigurat până la August 1907.

În totalul deci, aceste două cifre se ridică la 58.285.000 lei.

Recompensă pentru soldați. Banca Națională a României a luat inițiativa unei subscripțiuni în scopul de a se veni în ajutorul familiilor militarilor căzuți în îndeplinirea datoriei, precum și pentru a îmbunătăți traiul celor ce luptă spre traiul celor ce luptă spre a liniști țara.

S'a scris până acum:

Banca Națională 50.000 lei; D. *Eugeniu Caradă* 10.000 lei; Banca *Marmorosch-Blank* 20.000

Și se mai adaugă și o ură inverșunată împotriva învățătorilor și profesorilor. Așa este în toate piesele, unde apar reprezentanții aceștia ai lui *Pestalozzi*. Elevul e adus înaintea corpului profesoral. A scris și desenat lucruri pornografice. Nu i-se dă voie să se aperse de loc. Toți profesorii sunt de o miopie candidă, se ceartă între olaltă pentru o fereastră deschisă, se insultă pentru un lucru de nimica, până când frazele stereotipe le sună atât de ridicol în gură, când atacă pe elevul adus la judecată. O evidentă degradare a mediului întreg.

Vor fi mulți profesori de aceștia, dar de ce aceste culori negru în negru? De ce această luptă de exterminare? Mai cu seamă când știi că fără de instrucție nu se poate înainta?

Curentul pornit și susținut de unii matadori ai »școlii moderne«, care perde teren pe zi ce merge, e nesănătos și neîndreptățit.

Copiii își vor relua vechiul rol de mai înainte, se vor ivi pentru că se joacă cu sburdalnică *Nora* din actul întâiu, vor pune mărul deasupra capului când vrea să împuște tatăl la porunca lui *Gessler* sau cel mult vor figura în câte un singur act în piesele sentimentale ale lui *Musset* — dar nici când nu vor lua ținuta tragică a dramei viitorului.

Două fete se minunau de frumoasele chipuri ale unui pictor.

— Eu, — zice *Margareta* însuflețită, aș vrea să mă mărit după un pictor...

— Da, și eu, — spune *Maria*, — dar după un pictor care-și va picta moșiile și pădurile lui proprii...

lei; D. *Mauriciu Blank* 8.000 lei; Bank of Roumania 10.000 lei. Total: 98.000 lei.
(Subscripția continuă.)

Garda. Se știe că de două zile garda la palatul Regal se face de către elevii școlii de ofițeri din Dealul Spirei.

Eri a intrat de serviciu la Palatul Regal compania elevilor din care face parte și A. S. R. Prințul Carol.

După amezii A. S. R. a intrat de serviciu făcând de gardă la drapel.

Principele Carol în gardă. A. S. R. Principele Carol a dat din nou dovadă de aptitudinile sale militare.

Micul Principe Carol a venit Luni pe la orele 4 la Palatul Regal, a intrat în corpul de gardă și și-a exprimat dorința de a face de gardă.

Șeful de post s'a supus imediat dorinței micului Principe și i-a încredințat postul nr. 1, lângă drapel.

Împ de o oră Prințul Carol, cu pasul cadențat, cu ținuta de adevărat militar, a făcut de gardă lângă drapel.

Publicul trecător de pe Calea Victoriei văzând ținuta ostășească a santinei nr. 1 s'a adunat în număr mare în fața palatului Regal.

Dl Dim. A. Sturdza, președintele consiliului de ministri, a trimis președinților cluburilor liberale din țară următoarea telegramă:

»Având în vedere nenorocirea ce a căzut peste țara noastră, toți românii trebuie să-și dea mâna ca printr'o acțiune comună să lucreze la restabilirea ordinii.

»De aceea vă pun în vedere să vă abțineți dela orice manifestare de partid, care ar putea atinge susceptibilități și care ar putea slăbi solidaritatea actuală a tuturor acelor cari doresc o potolire repede a revoltelor. Guvernul în numele tuturor va face manifestele și proclamările necesare.

Dl locot-colonel Lambru, care, după cum se știe, se svonise că a fost ucis în lupta dela Stănești, jud. Vlașca, s'a reîntors în București.

Ofițerii din Capitală i-au făcut o manifestație de simpatie.

Parchetele din țeară continuă cu deosebită râvnă, cercetările începute pentru descoperirea instigatorilor comunelor rurale.

Număroase arestări au fost făcute în Muntenia și cu deosebire în județele Olt, Romanați și Dolj. Aproape toți cei arestați sunt sau preoți sau institutori sau meseriași agenți ai cercului »România Muncitoare«.

Circulara dlui E. Costinescu. Dl E. Costinescu, ministrul de finanțe a trimis următoarea circulară administratorilor financiari din toate județele:

Domnule administrator,

»Timpurile prin care trecem fiind foarte grele și pline de pericole, toți funcționarii statului sunt datori să lucreze cu încredere și patriotism la opera de liniștire și de reorganizare întreprinsă de guvern.

D-voastră, prin personalul foarte numeros ce depinde de administrațiunea finanțelor, și în special prin perceptorii comunali, sunteți la măsură a contribui cu o parte largă la risipirea ideilor anarhice, la reîntărirea celor sănătoase și la îndrumarea aspirațiilor în marginile arătate prin manifestul publicat de guvern în numele M. S. Regelui.

Dând instrucțiuni în acest înțeles perceptoilor, supraveghindu-i neîncetat pentru ca ei să-și facă conștiințios datoria, veți îndeplini mai bine și însărcinarea d-voastră de căpetenie, care este regulată împlinire a veniturilor statului, căci, fără muncă liniștită și neîncetată, nici veniturile statului nu se pot încasa, iar urmările făcute asupra contribuabililor sleiți prin încetarea producerei agricole aduc numai frământări sterpe și nemulțumiri.

Ca să puteți da concursul dv. eficace în acest scop, veți sta neîncetat în comunicațiune cu administrațiunea și în special cu prefectul județului. Vă veți pune la dispoziția d-sale în tot ce privește informațiunile și comunicările de dobândi sau de făcut prin comunele rurale. Administrațiune

nea poate să aibă trebuință de informațiuni provenite din diferite sorginte și pentru aceasta perceptorii pot să fie bine utilizați.

Veți cere receptorilor să vă prevină de îndată prin telegraf sau telefon, de orice s'ar întâmpla anormal prin comune și, la caz de trebuință să prevină autoritatea administrativă și polițienească cea mai apropiată, precum și inspecțiile comunale sau jandarmeria:

Sper că veți îndeplini aceste îndatoriri cu simțământul de responsabilitate, care în acest moment trebuie să fie mai deștept decât ori când, la ori care servitor al statului.

Ministrul finanțelor
E. Costinescu.

Apelul »Crucei roșii«. »Crucea roșie« a carității și a umanității își ridică steagul mângâietor pe câmpul trist al luptelor, în cari frați de ai noștri au trebuit să fie uciși și răniți de frați de ai noștri.

Vor fi răniți și nevoiași destui pe câmpul răscoarelor. Și unde sânge a curs, »Crucea roșie« nu poate să lipsească.

Conștientă de menirea sa, Societatea »Crucea roșie« a femeilor române a și adresat un călduros apel către toți bunii români, rugându-i să contribuie cu ce vor crede de cuviință pentru alinarea suferințelor celor ce de, sau fără vina lor au căzut pe câmpul răscoarelor, căci așa cer adevăratele perceptive ale umanității.

Nu ne îndoim, că la apelul »Crucei roșii« vor răspunde toți aceia, în cari sentimentul milei și al dragostei de aproapele, trăiește. Ori-ce daruri sunt binevenite. Se cer mai ales pansamente, tot felul de rufe, alimente.

Răscoarele din România.

Liniștea a fost restabilită în toate județele.

Nici un caz de revoltă nu se mai semnalează.

Oarecare agitațiuni ce se mai observă prin unele comune rurale sunt aplanate pe cale pacinică de către prefecti cari explică sătenilor îmbunătățirile ce sunt proiectate a se aduce pentru ei.

Pe alocuri prefectii servesc de mijlocitori pentru stabilirea unor relațiuni normale între proprietari arendași și săteni.

Cu privire la represiunea revoltelor, unele ziare dau amănunte după care numărul morților și răniților ar trece de o mie.

Este adevărat că, în ciocnirile dintre soldați și răsvrățiții ce opuneau rezistență au fost morți și răniți dar numărul arătat este foarte exagerat.

Ministerul va publica la timp, după datele ce se fac actualmente în județe de către autorități dări de seamă asupra celor petrecute.

Cu toate apelurile făcute ca ziarele să nu înregistreze știri necontrolate, unele dintr'însele continuă a da din auzite sau pe baza unor corespondențe fantastice tot felul de știri.

Intr'o astfel de corespondență, s'a scris că »splendidul palat al prințului Bibescu din Gorj a fost prefăcut în cenușe cu toate dependențele lui«.

Or, în județul Gorj, prințul Bibescu n'are nici un palat!

Comunicat semioficios.

Sub înrăurirea panice, produsă îndată după izbucnirea răscoarelor, s'au răspândit în public versiunile cele mai fantastice în privința pierderilor suferite. Astfei, un ziar prețuiește aceste pierderi la peste 300 milioane de lei.

O prețuire rațională, dictată de bunul simț, va arăta desigur că cifra aceasta este peste măsură de exagerată.

În adevăr, sunt cinci județe, serios încercate, și admitând o pierdere de 6 milioane pentru fiecare, — o prețuire foarte largă, — avem în total 30 de milioane.

De altfel, administrația privește această cifră ca un maximum, în urma unei evaluări încă sumare,

— căci nu poate fi vorba acuma de o anchetă amănunțită.

Încă odată, totalul pierderilor nu va putea întrece în nici un caz această sumă, și trebuie să înlăturăm ca neraționale toate versiunile cari dau pierderilor suferite proporții uriașe.

Apărarea națională.

Deputații în luptă.

Solidaritatea din Timișoara.

Rezoluțiuni și proteste.

Salutăm cu iubire actul ce ne vine dela frunții români din Timișoara, cari au știut să suspende toate resentimentele ce-i desbinau și să ne dea un exemplu așa de frumos de solidaritate națională. De o lungă vreme era stângenită orice viață națională în Timișoara din pricina mai ales a certelor dintre conducători. Certe, cari făceau imposibilă orice conlucrare frățească.

Convocătorul de mai la vale, în care îi vedem, în frunte cu valorosul bărbat Emanuil Ungurian, pe toți oamenii de seamă din Timișoara, le face cinste timișorenilor. Așa trebuie să se întâmple pretutindeni. N'avem vreme de ceartă și mici de suflet și ticăloși am fi dacă nici acum n'am ști impune tăcere firii noastre certărețe, nu ne-am ști ridică la înălțimea primejdiei ce ne amenință.

Ziua de azi ne-a adus iar un număr mare de proteste. Iată-le:

Deputați români.

Budapesta, 3 Aprilie, orele 10 seara. Asta seară deputații din clubul naționaliștilor au ținut o scurtă ședință, în care s'a discutat asupra atitudinii ședinței de mâne. Se crede de altfel că ședința asta va fi numai formală, nimic, afară de ordinea ședinței viitoare, nu se va hotărî.

Adunarea din Timișoara.

Primim următoarea *convocare*: Fiindcă proiectul de lege referitor la regularea salarelor învățătorilor confesionali, prezentat camerei deputaților, vatamă dreptul autonom de a regula și conduce învățământul confesional al poporului român din Ungaria, — subscrișii convocăm pe toți acei cetățeni din Timișoara și cercurile administrative: a Ciocovei, Buziașului, Timiș-central, Timiș-Recașului, Lipovei, Vinghei și Aradului-nou din comitatul Timișului, cari țin de necesar a protesta contra acestui proiect de lege, la adunarea de protest, care se va țineă Marți la 9 Aprilie 1907 st. n. după amezii la 3 ore în Timișoara-Fabric sala berăriei (Fabrikshof).

Obiectele adunării:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Prezentarea proiectului de protest contra proiectului de lege, referitor la regularea salarelor învățătorilor confesionali — prezentat camerei deputaților prin ministrul de culte și instrucțiune publică — și dezbateră acestui proiect.
3. Încheierea adunării.

Timișoara, la 1 Aprilie 1907 st. n.

Emanuil Ungurianu, dr. Traian Putici, dr. George Adam, dr. Aurel Cosma, Pavel Rotariu, Romulus Cărăbașiu, Nicolau Gher-

dan, dr. Petru Țegle, dr. Valeriu Mezin, dr. Cornel Crăciunescu, Gavril Selejan, Ioan Plavoșin, dr. Iuliu Luchici, Ioan Pepa, dr. Lucian Georgevici, dr. Valeriu Gaiția, Ioan Gheța, Gherasim Sirbu, Nicolae Martinovici, Vasile Terebenț, Lucian Șipețan, Simeon Faur, Nicolae Vulpe, Alexandru Crăciunescu, Nicolae Crișmariu, Atanasiu Baicu, Nicolae Micluția, dr. Ioan Doboșan, Timotei Radi, Voicu Hamsea, Constantin Țaran.

Adunarea de protestare din Făgăraș.

— Raport special. —

Adunarea de protestare convocată de frunții români din Țara-Oltului a avut un succes splendid. La adunare au venit românii în masse mari chiar și din cele mai depărtate comune, așa că sala, curtea și coridoarele hotelului »Lauritsch« au fost tixite de popor și cu toate acestea mai mult decât jumătate din cei de față din lipsa de loc au fost nevoiți să stea în piață, în fața hotelului. Au participat la adunare peste 10.000 români în frunte cu mai bine de 100 preoți.

Adunarea în mijlocul unei însuflețiri ne mai pomenite pe la noi a deschis-o deputatul naționalist dr. Nicolae Șerban, care în cuvinte călduroase și bine alese a arătat scopul acestei adunări. Își exprimă bucuria, că vede pe frunții și pe poporul țării Oltului manifestându-se atât de impozant și luptându-se bărbătește contra atacului ce ne amenință.

Advocatul și deputatul dr. Nicolae Șerban, proclamat de președinte dă cuvântul avocatului dr. Ioan Șenchea.

Advocatul dr. Ioan Șenchea într'o vorbire ciară și la înțelesul poporului, plină de sentiment, aruncă o privire asupra trecutului poporului român, arătând suferințele cele multe îndurate de el și luptele cele grele purtate pentru apărarea pământului strămoșesc, a limbei, a datinelor și a credinței românești.

Arată, că românii totdeauna au fost cei mai buni patrioți adevărați, căci totdeauna și-au jertit sângele și averea lor apărând cu viteje patria comună și Tronul.

Spune că în 1848 poporul român s'a proclamat pe sine de liber și egal îndreptățit cu celelalte popoare și s'a eluptat singur libertatea.

Arată, că poporul român din sărăcie sa neajutat de nimeni, și-a ridicat biserici și școale, pe cari le susține cu munca și jertfa sa, iar acum prin proiectul de lege despre școalele elementare guvernul vine ca să puie mâna pe acelea, să scoată limba românească din școală cu tendința de a ne desnaționaliza.

Arată și combate cu deamănuntul dispozițiile vătămătoare ale proiectului, spune poporului că sarcinile cele nouă tot pe umerii lui vor cădea fără ca să fie el stăpân pe școala și biserica sa.

Arată urmările păgubitoare ale acestui proiect pentru patrie și buna înțelegere a popoarelor conlocuitoare. Arată lupta energică purtată de arhieriei noștri și deputații noștri naționaliști, își exprimă mulțămirea și încrederea față de ei și declară că în fața primejdiei popor și cărturar să fie un trup și un suflet, o inimă și un gând. Încheie cu un energic protest în contra proiectului de lege școlar.

Vorbirea avocatului Dr. Ioan Șenchea a fost des întreruptă de furtunoase aplauze și a stărnit în popor un entuziasm nemai pomenit în țara Oltului.

Advocatul Dr. Octavian Vasu luând cuvântul arată primejdia, cu care acest proiect amenință limba și cultura noastră românească, cele mai scumpe odoare ce le avem, dovedește că guvernul actual calcă în picioare cu acest proiect legile fundamentale ale țării și autonomiile bisericilor noastre și periclitează pacea și buna convețuire a cetățenilor acestei patrii.

Combatte politica nechibzuită a guvernului actual, care în loc să prezinte proiect pentru introducerea sufragiului universal spre mulțămirea majorității cetățenilor, prezintă acest nefericit proiect școlar, pentruca să resvrătească naționalitățile nemaghiare din aceasta țară.

Față de un astfel de atac toți românii dela vîlădică până la opincă sunt dator să se lupte bărbătește.

Vorbele pline de simț ale oratorului au electrizat întreaga adunare fiind acoperite cu sgomo-

toase aplauze și producând o însuflețire cum nu s'a mai văzut în Țara Oltului.

În urma acestora avocatul Dr. Ioan Șenchea cetește următorul proiect de rezoluțiune:

Proiect de rezoluțiune.

Românii prin țara Oltului (cercul Făgărașului și al Arpașului) întruniți în adunare populară la 2 Aprilie st. n. 1907 în Făgăraș după o discuție serioasă asupra proiectului despre salarizarea învățătorilor dela școalele populare, confesionale și comunale, au adus următoarea

Hotărîre:

Deoarece din proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școalele confesionale și comunale, înaintat prin ministrul de culte camerei deputaților, se vatămă adânc, drepturile autonome, asigurate prin legi fundamentale, ale bisericilor românești de a înființa și susține școale cu limba lor și de a dispune liber asupra acestora;

Deoarece prin acest proiect se țintește scoaterea limbei românești, la care ținem mai mult decât la viața noastră, din școalele noastre confesionale și comunale, făcute și susținute din avere și munca poporului român și înlocuirea ei cu limba ungurească, prin urmare se țintește la desbrăcarea naționalităților nemaghiare de limba, legea și obiceiurile străbune, deci maghiarizarea lor meșteșugită, ceea ce nici când nu se va putea ajunge, căci e în contra legilor dumnezeiești, a legilor firești și a dreptului natural;

Deoarece prin proiectul acesta de lege se face cu neputință copiilor de școală a-și câștiga în limba lor, cu care s'au născut și crescut, cunoștințele de lipsă pentru viață și pentru dezvoltarea și înaintarea lor culturală, morală, bisericască și patriotică, și astfel este amenințată și împedecată nu numai limba și legea noastră românească, ci înaintarea culturală a majorității nemaghiare a locuitorilor patriei noastre;

Deoarece noi românii cei mai vechi și mai credincioși fii ai patriei noastre comune, unde aproape de 2000 ani am trăit ca români și creștini, jerfindu-ne în toate vremile sângele și averea noastră pentru tron și patrie, voim și suntem hotărîți, ca pe pământul nostru strămoșesc să trăim și mai departe ca români adevărați și creștini buni cu limba, legea și datinele noastre străbune, în frățietate și bună înțelegere cu ceilalți compatrioți, având aceleași drepturi și aceleași datorințe;

Deoarece proiectul acesta, fără a-și ajunge scopul, impune sarcini nouă și grele, insuportabile poporului și va produce numai ură, vrajbă și neînțelegeri între diferitele popoare din patrie și aduce nemulțumire naționalităților nemaghiare, ceea ce este în detrimentul iubitei noastre patrii comune și a tronului, față de care totdeauna am fost și suntem cu credință și alipire neclintită;

Protestăm sârbătorește și din toate puterile înaintea lui Dumnezeu și a lumii contra acestui proiect de lege și pretindem ca să fie retras.

Exprimăm mulțumită și încredere arhierilor români, capii naturali ai noștri, pentru pașii făcuți întru apărarea bisericii și școlii noastre și cerem ca să continue cu toată energia lupta, în caz de lipsă să ducă plânsurile noastre înaintea tronului.

Iar dacă glasul arhierilor și al poporului român ar rămânea neascultat, cerem ca capii noștri bisericesti, în fața pericolului ce ne amenință neamul și în interesul solidarității naționale bisericesti, să facă pașii de lipsă, ca poporul român de sub coroana sfântului Stefan să se încheie într-o singură biserică națională românească.

Exprimăm deplină încredere și mulțumită deputaților noștri naționali din dietă, ca conducători chemați și încrezuți ai noștri, pentru lupta

bărbătească ce o poartă în dieta țării întru apărarea drepturilor și intereselor neamului nostru. Vrem ca să lupte și mai departe cu toate mijloacele constituționale pentru a zădărnici ajungerea proiectului de lege.

În caz când totuși proiectul ar ajunge lege, decât ca noi să purtăm sarcina unor școale care au menirea a fi spre perirea noastră, cerem ca mai bine să fie toate sistate.

Cerem dela arhieriei și deputații noștri, ca având în vedere gravele interese ale neamului nostru, să convoace cu toții o mare adunare generală a întregului neam românesc de sub coroana St. Stefan.

Pretindem însă, că statul să dea conform legilor ajutor școalelor confesionale, însă fără nici o ingerință și fără nici o restricțiune, punându-l la libera dispoziție a autorităților superioare bisericesti;

Cerem introducerea votului universal fără restricțiune și votizarea secretă prin comune, cerem libertatea presei și a întrunirilor publice, precum și introducerea dărei progresive, — tot atâtea legi cari corăspund dreptății, dreptului și datorințelor, pe cari toți cetățenii egal le suportăm.

Proiectul de rezoluțiune a fost primit din partea adunării cu unanimitate și cu mare entuziasm. Se vedeau fețe udate de lacrimi de bucurie și ziceau cei mai bătrâni că din 48 nu s'a mai pomenit în Țara Oltului o astfel de însuflețire pentru apărarea limbei, legii și neamului românesc.

Făgăraș, în 2 Aprilie 1907, st. n.

Protestul comitetului parohial din Pecica.

Comitetul parohial din Pecica română în ședința sa ținută la 18/31 Martie 1907 sub președința domnului *Teodor Orga* și fiind prezenți membrii *Stefan Roja*, *Stefan Ponta*, *Emanuil Stef*, *Mita Tămășdău*, *Iovan Aconi*, *Dimitrie Șiclovian*, *Const. Șiculan*, *Emanuil Schiop*, *Maxa Șiclovian*, *Iancu Tașcă*, *Arsa Novac*, *Avram Puta*, *Vichentie Țărău*, *Mita Chepețan*, *George Ponta*, *Trifan*, *Emanuil Moldovan*, *Mitru Jugu*, *Nicolae Dragoș*, *Trăilă Teretean*, *Dr. Sever Barbură* și *Ioan Novac*, au votat următoarea rezoluțiune:

Având în vedere, că proiectul de lege al Exelenței Sale dlui ministrul de culte și instrucțiune publică contele *Apponyi Albert*, referitor la școalele populare elementare prezentat dietei, prin dispozițiunile sale jignește și vatămă adânc drepturilor autonome ale bisericii noastre gr. or. române și astfel sistează total caracterul confesional al școalelor noastre, cari au fost și sunt și azi cele mai puternice cetăți pentru dezvoltarea culturală morală și religioasă a poporului nostru — comitetul parohial gr. ort. român din Pecica-rom. îngrijorat pentru soarta școalelor noastre confesionale și pentru cultura în viitor a poporului nostru românesc, ridică protest de lege, și alăturând-se la procedura prea bunilor Arhieriei ai bisericii noastre gr. ort. române, întreprinsă la locurile competente prin memorandum lor contra proiectului, totodată asigură pe iubiții noștri Arhieriei și îndeosebi pe Prea S. Sa domnul episcop diecesan *Ioan I. Papp*, că întreg poporul este și va fi totdeauna cu Arhieriei săi întru apărarea drepturilor bisericii și școlii noastre confesionale, rugându-i ca să lupte în cadrul legilor și mai departe pentru susținerea intactă a drepturilor noastre garantate prin legea Statutul Organic și să impună tuturor celor chemați respectarea acestei legi.

Acest concluz al com. paroh. este a se subșterne Prea S. Sale dlui episcop diecesan *Ioan I. Papp* spre luare la înaltă cunoștință și eventuală folosire în lupta din chestiune.

Rezoluțiunea adunării din Nădlac.

Adunarea din Nădlac, despre care am publicat deja raport, a votat cu mare însuflețire următoarea rezoluțiune:

1. Adunarea cetățenilor români din cercul electoral Nădlac, desbătând proiectul de lege despre

raporturile de drept și plățile învățătorilor confesionali și comunali, își ridică glasul său împotriva acelui proiect de lege și pretinde ca să fie luat dela ordinea zilei în parlamentul țării, căci acest proiect este cel mai brutal atentat la existența școlii confesionale românești.

2. Protestăm în contra tendințelor trădătoare de patrie, prin care se atentează la caracterul și ființa însăși a poporului românesc și respingem cu indignațiune presupunerea, că acest popor ar fi în stare a se lăpăda de numele și ființa sa românească.

3. Declarăm de cea mai mare infamie și rușine afirmarea, că poporul de 3 și jum. milioane de români aici în țara lui nu se poate feri cu limba lui, ci trebuie să învețe o altă limbă, pentru că să poată avea toate drepturile cetățenești. În țara noastră numai cu limba noastră voim să ne putem feri și cine ne împiedecă întru aceasta, este dușmanul patriei și al tronului, pentru care noi ca români ne-am vărsat în toate vremurile sângele nostru.

4. Adunarea exprimă mulțumită episcopatului bisericilor surori gr. or. și gr. cat. române pentru bărbăția cu care la forurile competente au apărat drepturile acestor biserici și interesele școlii confesionale românești. Rugăm pe vrednicii noștri Arhieriei să meargă în caz de lipsă chiar până la treptele tronului tălmăcind plânsoarea poporului român.

5. Aderăm la activitatea deputaților naționaliști din dieta țării și îi rugăm, ca folosindu-se de toate mijloacele constituționale să împiedece, ca acest proiect să devină lege.

6. Adunarea trimite petițiuni la parlament, cerând retragerea proiectului de lege despre școalele confesionale și comunale și totodată rezolvarea chestiunii de naționalitate pe temeiul egalității îndreptățiri.

Cu compunerea petițiunii către parlament a fost încredințat biroul adunării, iar cu prezentarea acelei petițiuni la președintele casei deputaților să fie rugat Magnif. Sa dl deputat *Vasile Goldiș*.

Protestul sinodului parohial din Cermei.

Sinodul parohial din Cermei în ședința extraordinară, ținută în 18/31 Martie sub prezidiul dlui *Dimitrie Popoviciu*, preotul local, în prezența aproape a toți membrilor săi, a votat cu deosebită însuflețire următoarea rezoluțiune:

Sinodul parohial protestează energic contra proiectului școlar al guvernului îndreptat contra focurilor naționale române: a bisericii și a școlii noastre, exprimând totodată mulțumită prelaților bisericii ortodoxe naționale române, în special P. S. S. dlui Episcop diecesan *I. I. Papp* pentru apărarea deamănă a școlii și a bisericii noastre naționale, și îl roagă ca și mai departe să ia în apărare așezămintele noastre naționale.

Iar pe Magnificența Sa dl deputat dietal *I. Suci* îl roagă ca și D-sa să ia cea mai aprigă apărare contra proiectului *Apponyian*.

Protestul românilor din Feneriș (Bihor).

Comitetul parohial din Feneriș, în ședința sa de Miercuri 27 Martie n., la propunerea părintelui *Cornel Foltuțiu*, a luat următoarea hotărîre:

Comitetul parohial din Feneriș întrunit în ședința ordinară își ridică glasul său îndurerat și protestează cu toată hotărîrea contra proiectului de învățământ, ce ministrul *Apponyi* voiește să-l ducă la îndeplinire, căci acest proiect jignește adânc autonomia bisericii noastre. Voim să rămânem și mai departe români și să ne păstrăm limba noastră strămoșască.

Totodată aducem mulțumitele noastre de recunoștință prelaților noștri pentru lupta ce o poartă întru apărarea drepturilor noastre.

Hotărîrea aceasta se înaintează pe calea sa Prea S. Sale episcopului diecesan ca o mărturie vie, că poporul aprobă întru toate lupta arhierilor noștri.

Protestarea românilor din Pocola (Bihor).

Comitetul parohial din Pocola, în ședința sa dela 16/29 Martie, a adus următoarea hotărâre:

Datoria de căpetenie a fiecărui popor, ce se respectă, este să-și apere drepturile sale de existență chiar cu jertfirea vieții. Comitetul parohial cunoscându-și datoria pentru apărarea drepturilor bisericii și a școlii, întrunit în ședința ordinară, protestează cu toată hotărârea contra proiectului ministrului Apponyi, privitor la salarizarea învățătorilor confesionali și aduce prea grațios la cunoștința Prea S. Sale episcopului diecezan, că aderează la lupta de apărare a așezămintelor noastre de creștere, pornită cu toată bărbăția de prelații bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Oficiul parohial este îndrumat să trimită din această moțiune un exemplar Prea S. Sale episcopului diecezan Ioan I. Papp, iar unul deputaților naționaliști din camera ungară.

Protestul românilor din Drăgoteni (Bihor).

Comitetul parohial din Drăgoteni, în ședința sa dela 28 Martie, a luat următoarea hotărâre:

Comitetul parohial este contra proiectului ministrului Apponyi și exprimă mulțămirea arhierilor noștri pentru memorandumul înaintat contra acestui proiect. Li roagă, ca lupta începută s'o ducă până în sfârșit, făcând să se audă glasul nostru de durere și la tronul împăratesc, de unde în toată vremea așteptăm mângâiere.

Această moțiune se înaintează pe calea sa Prea S. Sale episcopului Ioan I. Papp, și-l roagă ca după buna chibzuială s'o arate forurilor competente.

Adunare în Mociu.

Primim următorul convocător:

Românii din cercul electoral al Cojocnei și a Tecii din comitatul Clujului prin aceasta se convoacă la

ADUNAREA POPORALĂ

ce se va ține în comuna Mociu (Mócs) pe ziua de 16 Aprilie 1907 st. n. la 11 oare din zi. — Locul de întrunire curtea parohială grec. ort.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbatere asupra situației politice.
3. Desbatere asupra proiectelor de lege referitoare la reforma școlară.
4. Proiect de rezoluție.
5. Inchiderea adunării.

Dat în Mociu (Mócs) la 30 Martie 1907 st. n.
Dr. Victor Moldovan m. p. avocat, Dionisiu Simon m. p. mare propr., Valeriu Rusu m. p. paroh în Chiciud, m. p., Emil Pop m. p. preot, Ioan Dan m. p. medic, Ioan Moldovan m. p. protopop, Andrei Voda m. p. paroh, Ioan Pop m. p. paroh, Ioan Șuteu m. p. preot, Ioan Leuca m. p., Dr. Ștefan Morariu m. p., avocat, Ioan Bucur m. p., Niculau Vulcu m. p., Vasile Hopârtean m. p. preot, Gligor Pop m. p., Pavel Cionca m. p., David Ciatău m. p., Alexandru Graur m. p., Ioan Bozac m. p. paroh, Vasile Al-mășan m. p., avocat, Tului Roșescu m. p. protopop, Dr. Casiu Maniu m. p., Dr. Elie Dăian m. p. protopop, Dr. Romul Secoșian m. p., Dr. Lucjan Balint m. p. Antoniu Mandeal m. p., Ilie Hociotă m. p., Dr. Victor Porușiu m. p. avocat, Dr. Andrei Pop m. p. avocat, Dr. Amos Frâncu m. p. avocat, Dr. Vasile Crișan m. p. avocat.

Partidul poporal.

Partidul poporal a ținut azi la orele 6 conferință. Abatele Molnár și-a prezentat pro-

iectul său de rezoluție ce va face în fața proiectului de lege alui Apponyi.

Alegerea dela Bazin.

Bazin, 3 Aprilie. Până la orele 3 vaseră, la balotajul de azi, 130 pentru candidatul slovac Ivanka și 200 pentru candidatul ungar.

Alegerea se va sfârși târziu de tot.

Presa maghiară.

Intreaga presă maghiară din capitală se ocupă astă seară cu eventuala obstrucție ce vor face-o deputații naționaliști.

Vestește în același timp, că sașii nu vor lua parte la obstrucție, ci pur și simplu vor combate legea.

Răscoala dela Poiana-Sărată.

Știrea că la Poiana Sărată, între Moldova și Ardeal, ar fi izbucnit o tulburare țărănească, se desminte.

Iuriga în luptă.

Deputatul naționalist Iuriga (slovac) a cerut amânarea termenului de a pleca la temniță. I-s'a dat o amânare până la 15 Maiu. El va lua parte la desbaterile din dietă.

Protestul sârbilor.

— Raport special. —

După cum am anunțat, prima adunare poporală a sârbilor a fost convocată pe 31 Martie la *Becicherecul-mare*. Am anunțat, că adunarea are să fie întrunirea bărbaților de încredere a tuturor sârbilor din țară, la care a fost vorba să participe toți deputații sârbi.

Dăm mai la vale raportul trimis nouă, din partea amicului nostru a d-lui dr. Liviu Ghilezan, avocat în Mодоș.

Auspiciile adunării.

Lucru de necrezut, dar fapt este, că »Zastava«, organul partidului radical și redactat de Iasa Tomici, până înainte cu câteva zile, a combătut întrunirea și totuș, radicalii au dus vorba la adunare, ba chiar I. Tomici a ținut discursul cel mai remarcabil, pe când șefii liberalilor au lipsit cu desăvârșire, astfel nici veneratul M. Polit nu s'a prezentat.

(Dovadă ce rod aduce desbinarea și lupta între frați).

Organul lui Apponyi »Budapesti Hirnap« a adus un articol foarte suspicios, unde amenință pe radicali, că nici decum să nu se abată dela politica de pân'acum, căci la caz contrar îi vor demasca. Se susține, că între guvern și radicali ar exista un pact, prin care i-ar fi succes guvernului să lege mâna radicalilor în schimbul unor concesiuni pe teren bisericesc. Mai la vale, din discursul lui I. Tomici rezultă, cât de greu este a ședeă dintr'odată pe două scaune.

Amenințările coaliției au fost adresate și unor persoane anumite, astfel tot »Bud. Hirnap«, scandalizându-se, că convocarea a fost subscrisă și de către avocatul Vasici din Becicherec, care totodată este și fisc onorar la comitat, amenință pe acest avocat brav cu pierderea simpatiilor cercurilor conducătoare.

Decursul adunării.

În curtea bisericii sârbești s'a adunat pe orele 11 a. m. un public modest de circa 400 suflete, mare parte țărani din loc și o mare parte de străini curioși.

Dintre deputații sârbi au venit *Mușitchi, Manoilovici și Mrkšici*, apoi corfeii radicali: Tomici, Ilici etc. Advocații sârbi din loc: Panici, Vasici, Iancovici.

Se aclamă de președinte avocatul Panici (mi-rean) și din cler protopopul Vârșetului Bojidar Popovici, care deschizând adunarea dă cuvânt lui Iasa Tomici.

Vorbirea lui Iasa Tomici. —

Fața întoarsă către popor.

Expune admirabil situația. Desfășură tendințele neobosite al guvernelor pentru a ne maghiariza și arată, zădărnicia acestora. — Mare este puterea baionetelor, dar și mai mare este puterea școlii naționale. — Ne pot lua și școala, dar rezultat totuș nu vor obține, căci ne rămâne familia, iar până ce pruncii își vor iubi pe mama lor, și limba mamei o vor păstra pentru totdeauna. — Apărarea culturii naționale ne reclamă toate puterile.

Cuiul iese din sac. — Ceealaltă față a monetei.

Însă *apărarea drepturilor noastre nu o vom cerca în vecini*, (aluziune la mișcările noastre) ci să somăm pe deputații noștri, ca în parlament să atragă atenția guvernului, că dacă proiectul va deveni lege, ne vom corci, vom degenera. (acest motiv sigur că va fi motiv *contra* proiectului în ochii kossuthiștilor!) Trăim în prietinie cu maghiarii de aceea să le strigăm: *nu omoriți pe aceia, cari vă sunt prieteni și voesc să vă ajute*. Propune să se primească rezoluțiunea, ce o aducem mai la vale.

Ceilalți oratori.

Vorbește apoi *Dr. G. Popovici* referentul cauzelor școlare la metropolia din Carloviț. — Expune, cât de absurd și imposibil este proiectul din punct de vedere pedagogic. — Școala este menită, ca poporul să-și însușiască cunoștințele de lipsă pentru viață și nu pentru a maghiariza. — Școala există pentru noi și nu pe seama guvernului, deci nouă trebuie să ne învățăm și nu altora.

Admirabil discurs a rostit *dr. Prodanovici JiŃeo*, medic în St. Tamás, un orator de rară inteligență, simpatie și temperament.

Doamna dr. Branco Ilici prezintă cele 30.000 *subscrieri* a mamelor sârbe, cari protestează energic contra proiectului. Promite în numele femeilor sârbe, că vor păstra neamului pruncii lor și vor lupta alături cu soții lor pentru apărarea limbei materne.

Un exemplu demn de urmat.

Deputatul *dr. Dem. Mușitchi* promite în numele deputaților, că vor duce o luptă energică contra proiectului. Vom vedea.

Se primește apoi o rezoluție motivată pe larg constatătoare din patru puncte:

1. Adunarea declară că proiectul ministrului Apponyi este tot atât de jignitor pentru interesele culturale-naționale sârbești, cași proiectul elaborat la timpul său de către ministrul Berzeviczy. Se susțin prin urmare toate protestările exprimate la timpul său contra acestui proiect.

2. Adunarea se alătură întru toate la rezoluțiunile adunărilor poporale ținute în trecut și la hotărârile studențimei academice.

3. Se roagă parlamentul maghiar, să respingă acest proiect, care violează autonomia, este contra legilor țării, contra legilor naturale și contra principiilor pedagogice și să îndrume guvernul, că pe lângă conlucrarea forurilor noastre competente, să elaboreze un alt proiect, carele să țină seamă de autonomia noastră și de interesele noastre culturale, reclamate și de interesul statului.

4. Se somează deputații naționaliști, să lupte energic în parlament contra proiectului și să esopereze, ca să fie revocat.

Rezoluțiunea a fost primită cu unanimitate.

Dintre români au fost de față: D-nii Dr. Ghiroi, Dr. Obadean, adv. Becicherec, părintele Pe-

Înainte de dejun, dacă beal un jumătate de pocal de apă amară

Igmándi

alui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2-3 ore

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fierii, diabită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

trovicu (Torac) scriitorul acestui raport (Modoș) și câțiva țărani. Ne-am depărtat în convingerea, că adunarea nu a reușit după cum ar fi trebuit și că ținerea ei a fost mai mult o chestie de tactică în jos, decât o manifestație a unui partid conștiu de sine. *Dr. Liviu Ghilezan* avocat, (Modoș).

»Afaceri bisericești și școlare.

Sfințirea școlii din Bocșa-română.

În ziua de Duminecă la 4/17 Febr. a. c. s'a sfințit casa bisericii resp. noul edificiu al școlii gr.-or. române din comuna Bocșa-română.

Ziuă frumoasă și plină de bucurie. Popor mult s'a adunat la biserică și ca să ia parte la actul sfințirii. Reprezentant al P. S. Sale dlui Episcop a fost P. O. domn protopresbiter tractual Maxim Popoviciu. După liturgie am mers cu toții în noua zidire a școlii (care e zidită în curtea bisericii) și s'a săvârșit sfințirea din partea P. O. domn protopresbiter și preoții asistenți O. d-ni Ioan Popoviciu și Iancu Ișfan Stan, precum și învățătorii locali Dem. Pruneș și Miron Popoviciu.

La finea actului P. O. domn protopresbiter într-o cuvântare frumoasă, plină de învățături și sfaturi alese, a arătat poporului scopul și însemnătatea și a arătat bucuria văzând că bocșenii sunt conștii de chemarea și datorințele ce au față de biserică și școală.

În numele com. bis. pentru cuvintele calde ce ne-a adresat și pentru osteneala ce a avut-o P. O. domn protopresbiter cu sfințirea școlii i-a mulțumit Iancu Ișfan Stan preot local. În cuvinte alese și bine simțite a arătat apoi inv. local Demetriu Pruneș frumoasa dar greaua chemare a învățătorului și întru îndeplinirea muncii sale grele, cere concursul tuturor credincioșilor căroră le zace la inimă înaintarea și înflorirea școlii, mersul regulat al învățământului, luminarea și fericirea tinerimei noastre. În cuvinte calde arată apoi și elevilor însemnătatea actului săvârșit, le arată ce folos mare le va aduce școala după ce vor ieși din ea și vor păși în viața practică și le pune la inimă, ca toți cu drag să primească învățăturile ce le primesc în ea. Cîrul școlărilor apoi sub dirigința inv. Demetriu Pruneș întonează câteva cântări ocazionale.

După sfințire masă întinsă pentru toți oaspeții. În cursul prânzului mai multe cuvântări.

Între mulții noștri români, cari cu dor au venit să asiste la sf. casei bis. (notând că dintre străini au fost și d-nii ingineri Ion Balassa și Alexandru Târguliță) cu părere de rău trebuie să observ, că la actul sfințirii n'a luat parte nici un membru din fruntașă familie Vuc, care până aci jertfia mult pentru biserică și școală, iar de un timp încoace foarte s'a înstrăinat de aceste instituțiuni.

Seara a avut loc o petrecere cu joc, a cărei venit curat a fost destinat în favorul fondului școlar român din Bocșa-română. Nici aici n'am avut fericirea de a vedea pe d-nii Vuc și încă vr'o 2 familii fruntașe române din loc și cari sunt membrii în corporațiunile noastre bisericești. Și tocmai acum, în timpul acesta trist pentru biserică și școala noastră, tot românul ar trebui să fie îngrijit și toți ar trebui să arete cel mai mare interes pentru biserică și școală, jertfind pentru ele și luptând energic contra aceloră, cari ar voi să se atingă de ele.

Pentru conformare la alte ocaziuni.

Unul din cei de față.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

II.

(Urmare).

»Masa curată bulgară se întinde pe această hartă între Dunăre și Balcani, Timoc și în Dobruja de jos, în care sunt însemnați și românii.

»Grecii se întind până la Coceani, lângă coasta adriatică sunt amestecați cu albanezi, iar coasta Mării-Negre dela Constanța până la Bosfor e culoarea grecească, apoi în Bulgaria în cercul Vidin

și în părțile de jos a Dunării până la Rahova, pe urmă prin Muntenia până la Dunăre.

»Harta etnografică a Turciei Europene tipărită în Constantinopole 1877 în care s'a ținut despre turci mai multă socoteală, din cauza cenzurii turcești, dar care reprezintă iară interesele grecești, deși mai modest decât oarecare altă hartă. Titlul este: Carte ethnographique de la Turquie d' Europe et dénombrement de la population greque de l'empire Ottoman. Par A. Synvet, Paris 1877. Harta și cartea e însă tipărită în Constantinopole.

»După această hartă sunt împărțite naționalitățile în Peninsula Balcanică în: greci, greco-bulgari, bulgari, serbo-croați, români, albanezi și mohamedani.

»Români afară de România nu sunt nicăiri însemnați, afară de partea ostică din Serbia, aici se află între Morava și Timoc după culoarea hărții pușini, mai puțin de jumătate.

»Despre românii macedoneni (țințari) se zice în aceste notițe, că originea lor e foarte veche, însă că s'au contopit acuma de tot în greci și că se poate zice despre naționalitatea lor, că sunt mai mari »crai decât regi«, adică mai înfocați grecii decât grecii înăscuți. Se zice că școlile grecești sunt pretutindenea răspândite chiar și pe la sate.*

»Să luăm harta ultimă, ediția silogului din Atena cu numele Kiepert, care s'a tipărit în 1881 la Reymer în Berlin. Textul e grecesc, în hartă sunt arătate aspirațiunile patriotice grecești în hotare etnografice. Harta poartă titlu în traducere românească: Icoana țărilor grecești cu cele vecine albaneze, slave și române. Compusă de Kiepert și edată de societatea ateniană pentru răspândirea literaturii, helenice, pe cheltuiala lui Stefan Zafirooulos. Pe hartă sunt cinci colori, pentru români, sârbi, bulgari, albanezi, și pentru heleni două colori una pentru regatul Grecia și alta pentru Grecia din Impărăția Turcească. Pentru Mohamedani nu există nici o culoare.

»În notiță stă scris: Aceasta hartă nu e colorată în mod etnografic, ci în alt mod așa zicând etnocratic. Teritoriilor întregi s'a dat numai o culoare. Dar cu aceste nu se zice, că aci locuiește numai acel trunchiu la care aparține acea culoare, ci că în el e acel trunchiu în majoritate, a cărui culoare e dată. Și așa vedem masa grecească dela Marea Adriatică până la marea Neagră.

»Dela Kiepert avem și harta etnografică »Ethnographische Übersichtskarte des europäischen Orients«, Berlin 1876. Aceasta ediție și harta etnografică e mare diferință. Cum a putut Kiepert să se invoiască să subscrie numele lui pe astfel de hărți atât de contrastive? Kiepert a fost în acel timp la Constantinopole și Atena. Grecii au crezut, că harta lor etnografică valorează de două ori mai mult, dacă pe ea se află numele lui Kiepert, dar au uitat, că și numele eele mai strălucitoare pot să schimbe starea adevărată — numai pe hărțile.

»Din aceste opuri se poate cunoaște din ce constau gândurile grecești despre etnografia Peninsulei Balcanice.

III.

În harta edată în London 1876 stă și legenda despre: români, sârbi, bulgari, albanezi, români macedoneni (țințari, cuțo-vlahi), greci, turci, ovrei, țigani, ierمني, tătari și cerchezi.

Despre românii macedoneni (românii de sud) se zice în acea legendă: »Ei sunt restul emigranților vechi de pe ambele maluri ale Dunării, cari s'au așezat în parte în masse și în sate lângă munții Pind până la hotarul Greciei, în parte sunt împrăștiți între populațiunea grecească din Epir, Tesalia, și în număr mic în Macedonia.

»Istorici bizantini amintesc emigrațiunile trunchiurilor pribeghe române, care în timpul sec. XI și XII au pornit la sud împinse de alții, și în parte din cauza deprinderii lor înăscute. Și acuma »valah« înseamnă în grecește păstor, modul ocupațiunii, cu care se dedaseră ei exclusiv, și din care cauză ei schimbă în mod periodic locuințele lor de vară și iarnă, cum o descrie aceasta sir Henry Holland în lucrarea sa »Travels in Albania«, London 1819 vol. I. p. 133.

* Școli grecești au fost până în 1848 și în Neoplanta, Semlin (Zimony) și Belgrad, astăzi însă copii acelor români macedoneni cari înființaseră aceste școli, fac parte din inteligența sârbească.

Din străinătate.

Din Scupcină. *Belgrad*, 3 Aprilie. Răspunzând azi la interpelarea ce i-s'a adresat din partea tinerilor radicali în chestia proiectului de lege alui Apponyi, prin care se *șintește și la maghiarizarea sârbilor din Banat*, primul ministru a răspuns că nu poate să intervină pentru ca Apponyi să-și retragă proiectul, deoarece ce n'are nici un titlu de a se amesteca în afacerile interne ale unui stat vecin.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 4 Aprilie n. 1907.

— **Știri personale.** D-nii deputați dr. I. Suciu, V. Goidiș și dr. St. C. Pop au plecat aseară la Budapesta, unde vor sta timp mai îndelungat, luând parte la discuțiunea asupra proiectului contelui Apponyi.

— **Alegere de episcop în Vășcău.** Ni-se scrie: În 21/1 au fost aleggere de episcop primar, în comuna Vășcău, dintre 3 candidați s'a ales cu aclamațiune poporeanul mult iubit *Petru Mihuța* care mult a luptat pentru biserică și școală, dar mai multor persoane din loc nu le-a plăcut alegerea lui Petru Mihuța, au făcut protest și spre mai mare mirare Venerabilul Consistor Orădan a nimicit-o, și-a pus un termen de aleggere pe ziua de 25/10 Martie;

În dimineața de 25/10 Martie mult iubitul nostru adm. protopop. *Moise Popoviciu*, a venit și a prezidat alegerea, și după ce a rostit o predică care mult au pătruns la inimile alegătorilor, s'a început alegerea. Candidați au fost 2, Georgiu Bănuța neguțator și Petru Mihuța econom.

După cea mai mare luptă Petru Mihuța a fost ales cu o majoritate absolută.

— **Tunelul de sub canalul Mănecei.** Cu tot avizul favorabil al Camerei de comerț din Londra, cu toate înzistințele ce a pus Franța de 40 ani încoace, planul pentru construirea unui tunel sub canalul La Manche a fost definitiv abandonat.

Motivele de ordine strategică au prevalat considerațiunilor de interes economic și comercial.

Anglia e mândră ca putere insulară și e foarte satisfăcută cu avantajele ce i-le procură »splendida izolare« în care se găsește.

— **Bande de țigani în România.** Se știe că județul Vlașca a fost jăfuit de către niște indivizi, cari procedau cu atâta tact și cu atâta dibăcie, încât nu se putea ca ei să nu fi fost specialiști.

Printre arestările ce s'au făcut în județ, printre țărani răsculați, instigatori și capi de revoltă, au fost găsiți și niște țigani cari sunt din județul Ilfov.

Ieri au fost aduși în Capitală escortați de un pluton din batalionul 6 vânători țigani, cari sunt în număr de 13.

Cercetați la serviciul de siguranță, s'a dovedit că aceștia sunt niște temuți spărgători de prin Grozăvești. Ei sunt deținuți la poliție. Ancheta continuă.

— **Starea sanitară a lui Gorky.** Față de știrea, că marele scriitor rus Gorky zace bolnav în Roma, agenția Stefani vestește că de prezent se află în vilegiatură în Atassio și starea lui sanitară nu inspiră nici o grije.

— **O femeie care divorțează de al unsprezecelea bărbat.** Se telegrafează din Londra: În statul Indiana din Statele-Unite o femeie de 65 de ani, anume Leopoldina Baker a divorțat în zilele trecute de al unsprezecelea bărbat. Unul dintre bărbați a murit de moarte naturală, un altul s'a sinucis. Iar de ceialaltă nouă a divorțat.

— **Vapor scufundat.** Se telegrafează din Hamburg: vaporul german din Africa-Ostică din cauza ceței groase s'a ciocnit pe marea nordică cu paporul cu vântrele, »Aurora« din Olderschum. »Aurora« s'a scufundat, trei oameni s'au înecat, pe doi i-au scăpat.

— **Cruzimea unui tată.** Un gafir (caraulă) din Tarita (Egipt) era supărat pe omdeh-ul (primarul)

satului, din cauza rapoartelor defavorabile ce acesta adresase autorităților în contra lui.

Gafirul se duse de îl întâlni pe omdeh, mai zilele trecute. Omdeh-ul profită de ocaziune ca să-i spuie că e dat afară.

Gafirul, furios de această hotărâre, dădu cu ciocanul o astfel de lovitură în capul primarului, în cât acesta căzu ca mort la pământ.

Pentru a-și justifica crima sa, gafirul nu găsi nimic mai bun decât să scuize pe omdeh că i-ar fi omorât pe propria lui copilă. Și pentru a proba, el se duse de adreptul acasă, smulse din brațele nevastei o fetiță de 2 ani ce avea și-o înjunghie.

Dar el își făcuse socoteala că omdehul era mort. Acesta însă fiind numai leșinat, fără multă greutate putu proba netemeinicia crimei de care era învinuit.

Acest tată mai crud ca o fiară a fost imediat pus în lanțuri, așteptându-și spânzurătoarea.

— **Mascagni.** Mai multe ziare germane anunțase că Mascagni isprăvisse pe jumătate »Festa del Grano«, noua operă pe care trebuie s'o scrie pe libretul dlui Fausto Salvatori, care a dobândit premiul de 25.000 lei la concursul organizat de Sonzogno.

Vestea e inexactă. Mascagni, întrebat în această privință, a declarat următoarele:

Până acum, n'am scris nici o notă din această operă. Libretul e la mine ce-i drept, dar nu m'am pus încă pe lucru. Eu lucrez așa: citesc mai întâi libretul de mai multe ori, îl studiez, îl învăț aproape pe din afară.

Melodiile vin apoi dela sine, când mă plimb, când călătoresc, când stau acasă. Le țin minte, le cânt la piano și apoi le transcriu. Astfel naște opera încetul cu încetul. Dar »să lucrez« pe un libret nu pot. Aștept todeauna să vie inspirațiunea.

Un detaliu: La Festa del Grano n'a fost destinată dela început pentru muzică. Fausto Salvatori făcuse din ea o comedie, din care s'a gândit să scoată un libret numai, când Sonzogno și-a anunțat concursul.

— **Averi făcute din bacșișuri.** Un chelner francez după ce a stat 5 ani ca ofițer al alimentațiunii publice, în America a revenit în Franța cu o avere de 250.000 fr. A câștigat deci mai mult decât un ministru sau un doctor ori un avocat de mâna a doua.

Un alt chelner, Charles Mifier, s'a retras după o activitate de 20 de ani cu o jumătate milion franci. Acesta deși englez, și a fost chelner în Astor House Hotel, totuși n'a câștigat cât colegul său francez, care își datorește norocul și faptului că cunoștea șase limbi moderne.

Un alt chelner, Henry Hudson, om vesel și apreciat pentru cuvintele lui pline de spirit a reușit să-și închege o avere de 10 milioane franci în zece ani.

Dar iată cum! După ce a ajuns la 500.000 lei s'a apucat să joace la bursă și având noroc a devenit milionar.

În America sunt mulți chelneri cari au un venit de 25 mii franci pe an, și alții mai mult.

Așa, spre pildă ober-chelnerul de »Fashionable Hotel« din New-York are grajd de cai de cursă, yacht și automobil.

— **Asasinarea ziaristului Jolos.** Moscva, 17 Martie. Ancheia cu privire la asasinarea drului Jolos, redactor la ziarul »Ruskia Wiedomosti«, continuă cu energie. Lucrătorul Lebendew, care a sfătuit pe Jolos să se ferească de un atentat, a fost arestat Marți. Lebendew, care a provocat agitațiuni printre lucrători, a fost expulzat din Moscva și s'a pus în serviciul uniunii poporului rus ca agitator. Lebendew este arătat ca instigator la crimă.

Prefectul orașului a exprimat familiei defunctului, cea mai vie indignațiune pentru această crimă.

Dr. Jolos, se știe, fusese membru în prima Dumă și asasinarea lui a produs o vie impresie în Rusia.

— **Un sat preistoric în Silezia.** Celebrul arheolog italian, senatorul Angelo Mosso, în zilele trecute a făcut descoperiri foarte interesante în urma săpăturilor din apropiere de Girenti. La hotarele satului Cannatelo, a descoperit ruine de locuințe omenești din antichitate: e un teren în semicerc și pe el colibe în stare bună, vetre și pietrii de moară. Colibele sunt înconjurate de ziduri de piatră, construite cu îngrijire. Printre ruine s'au găsit multe rase de piatră.

S'au mai găsit arme de piatră și rămășițele unei săbii din Micheneea. După părerile profesorului Mosso, satul antic desgroat, e cel mai vechiu din câte s'au descoperit până acum în Silezia.

— **Colecție.** S'a vândut deunăzi la Londra o colecțiune însemnată de instrumente cu coardă, a căror valoare n'a fost, se vede, prea mult apreciată. Bucata cea mai de seamă a colecțiunii era o vioară a lui Stradivarius, care aparținea altădată maiorului Frewen și datează dela 1690. Ea a fost cumpărată numai cu 9000 franci.

— **Panică în teatru.** Luni seara în teatrul »Grand Guignol« din Paris s'au petrecut scene zguduitoare. În acest teatru mic, dar modern, e obiceiul să se joace în fiecare seară câte 6 piese scurte, dintre cari trei drame fioroase și trei comedii bufe. Când s'a jucat drama excentrică »Căsuța din Autenil« s'au petrecut scene ne mai pomenite în teatru. Subiectul în rezumat e următorul:

Căsuța e o zidire singuratică în care locuiesc două femei cu morală îndoelnică, cari primesc la ele pe un domn bătrân pervers, dar bogat. El știe la ce primejdie se expune, deoarece nu demult chiar în odaia unde se afla el asasinase iubitul fetei pe un domn bătrân. Satirul bătrân dă 1000 de bancnote fetei ca să-i povestească amănunțit cum s'a petrecut omorul. Ca să aibă plăcerea deplină lasă să-i pună căluș în gură și să fie legat de un scaunel. În momentul acesta intră pe fereastră amantul fetei, un om gata la ori-ce. Își dă afară amanta și începe să chinue pe bătrân. La început îl amenință, apoi îi arde fața cu țigara, îl împunge cu ace, smulge barba și îi trage dinții și la fine îi scoate și ochii cu foarfecile. Această scenă barbară a fost jucată cu atâta realitate, încât întreg publicul a început să țipe. Publicul din logi era furios, arunca pe scenă perini, binocluri, încât nici nu se mai putea mișca actorii pe scenă. Erau și de aceia, cari au sărit în apărarea artiștilor și a autorului, între aceștia și cei revoltați s'a iscat o bătaie adevărată, femeile leșinau, ba chiar și bărbații s'au găsit, cari și-au pierdut simțirea. Arangerilor numai cu mare greu le-a succedat să liniștească publicul. Această revoltă însă dovedește un mare succes al piesei și teatrului i-a făcut o bună reclamă.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de violele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drogheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu-i nimeni bolnav, dacă întrebuițează balzamal regesc** renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe ori cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 120 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Apa amară »Igmanti«** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te uântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— **Medicină sigură contra officei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismul ridică palate, medicul face medicină, dar toate nu sunt si gure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Castilio fenyő szörp) de fag a lui Kún István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comandă la Fenyő István, apotecar, în Hajduszóvát.

Izbânda din Bazin.

Târziu în noapte primim prin telefon știrea că alegerea din Bazin s'a terminat cu învingerea candidatului național slovac Ivánka. După o luptă înverșunată candidat național a ieșit biruitor cu o majoritate de 28 voturi.

Partidul naționalităților s'a mai sportit deci cu unul — tocmai la vreme.

Trăiască bravii slovaci!

Ultime știri.

Ciocnire groaznică. Rutka 3 Aprilie. O ciocnire groaznică s'a întâmplat aici pe calea ferată. Au căzut jertfă 3 morți și 25 răniți, unii foarte grav. Mai multe vagoane au fost sfărmate.

Felurime.

Arta și bucătăria. Intre artiști adeseori găsim de aceia, cari nu disprețuiesc nici arta importantă a bucătăriei. Ba s'au găsit și mari scriitori, cari erau mândri de priceperea lor în arta bucătăriei. Intre aceștia se ținea în primul rând Dumas bătrânul. Cu o ocaziune o damă germană, care era foarte încântată de »Monte Cristo« și alte romane ale lor, l-a învățat pregătirea unei ciorbe de pește. Măiestrul primi cu mulțumire de această recetă și se apucă singură să o pregătească. Încercarea îi reuși, și a doua-oră invită la ciorbă de pește pe prietenii lui, domnii Wallaut și Veron. Burlacii mâncară o cină bună și când Veron se duse acasă, nu putu să laude îndestul față de menagera lui, istețimea lui Dumas în ale bucătăriei. Dar bătrâna menageră trăgea la 'ndoială, că Dumas s'ar pricepe la ale bucătăriei. »El nici romanele nu și-le scrie singur și nici mâncarea n'a pregătit-o singur«. Aceasta era părerea excelentei bucătărese. Această observație malițioasă ajunse cumva la urechile lui Dumas, care se decise să-și răzbune amar. Invită din nou aceeași societate la cină, dar le impuse tuturor să stea în bucătărie până când va prepară mâncarea. Dumas îi primi cu mâncile răsucite și cu sorț de bucătărie. Într'o oră mâncarea era gata și Dumas se retrase, își puse fracul și se așezară la masă. Acum grație istețimei bucătarului, mâncarea reuși și mai bine ca în rândul trecut.

Economie.

Arad, 4 Aprilie 1907.

Ūstredni banka ceskijck sportelen din Praga și-a ținut a IV-a adunare generală ordinară în 24 și 25 Martie.

Au fost prezenți la 400 acționari și reprezentanți.

Institutele acționare române în total 4 cu 135 acții dela emisiunea a III-a au fost reprezentate cum urmează: »Victoria«, Arad prin dl secretar Sava Raicu, »Bihoreana«, Oradea-mare prin dl Iosef Pytlík, directorul Filialei din Brünn a U. B. C. I., »Nádlăcana«, Nădlac prin dl vice-director Hugo Sekal, iar »Lugojana« prin dl Virgiliu V. Bontescu, funcționar la Filiala din Brünn.

Adunarea a decurs în cea mai perfectă ordine.

Iată câteva cifre din bilanțele celor 2 ani din urmă:

	1906,	1905
Activa	C. 127,320.000	C. 70,170.000
Cap. soc.	> 7,000.000	> 4,000.000
Profit brut	> 1,202.200	> 557.000
> net	> 454.152	> 270.000
Dividendă	> 18—4½%	> 17—4¼%
Funcționari	120	65
Reveriment	C. 2.777,539.000—	C. 1.515,611.000

Profitul anului 1906 s'a împărțit precum urmează:

Dividendă 4 1/2% Cor. 315.000
Diferitelor fonduri de rezervă > 132.915
Transpus > 6.237
Cor. 454.152

Prin emisiunea a IV-a de acții, care e tocmai în curgere, se urcă capitalul soc. la Cor. 10,000.000.

În vara a. c. se vor înființa încă 2 filiale: în Triest și Lemberg.

În comitetul de supraveghere la filiala din Brünn s'au ales d-nii: Sava Raicu, secretarul institutului »Victoria«, Arad și Peter Kompis, șef-contabil la Tatra-Banka, Turóc-Szt.-Márton.

Un raport detaliat se va publica încurând și în limba română.

Reclama în comerțul nostru. În legătură cu înființarea »Tovărășilor« credem de necesar a aminti puțin și despre reclamă. Nu e permis să existe suflet de român care să nu cunoască Tovărășiile ceace numai prin o reclamă potrivită se poate ajunge. Fiecare centrală la înființarea ei să destineze o anumită suma pentru reclamă. Să tipărească în mai multe mii exemplare un »Călindar« pentru popor care pe lângă partea calendaristică prin povești bine chibzuite și convingătoare să facă efect bun asupra țaranului. Să arete minuțios folioasele și favorurile »Tovărășilor«.

Să se împărțească gratis țaranilor. Să convingă pe cititori că noi numai prin noi înșine ne vom putea feri și deviza tuturor să fie nici un ac dela străini. Credem că mai practică va fi reclama făcută prin »Călindare pentru popor« fiindcă în acelea se pot scrie multe.

S'ar mai putea tipări chipuri frumoase pe cari țaranii le-ar putea folosi ca ornamente în casă și cari le primesc din când în când membri »Tovărășilor« gratis. E lipsă ca fiecare centrală să pună pond pe reclama-i mai ales la înființarea ei.

Nu mai prin reclamă continuă vom putea înființa »Tovărășii« cu baze solide. S'ar putea aduce o mulțime de reclame dar la fiecare public e lipsă de o reclamă potrivită gustului său și când am scris aceste rânduri n'am făcut altceva decât am atras atențiunea bărbatilor conducători asupra acestui important factor comercial.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 30 Martie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.) 7:78—7:79
Secară pe Aprilie 1907 6:56—6:57
Ovăs pe 1907 7:79—7:80
Cucuruz pe Maiu 1907 5:32—5:33
Grâu pe Octomb. 1907 8:16—8:17

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907. 7:85—7:86
Secară pe Aprilie 1907 6:53—6:54
Ovăs pe Aprilie 1907 7:77—7:78
Cucuruz pe 1907 5:33—5:34
Grâu pe Octomb. 1907 8:20—8:21

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu 7—7:20
400—500 » Cucuruz 4:55—4:65
Semnare nominală, Ovăs 6:20—6:30
» Orz 5:80—9—
» Secară 5:50—5:60

Prețurile în coroane, per kgr.

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 26 Martie

Grâu 75 kil. 6:60—6:65, 76 kil. 6:75—6:80, 77 kil. 6:85—6:90, 78 kil. 6:95—7:00. Grâu (marfă mercantilă) 76—77 kil. 6:60—6:65. Secară 5:80—5:85. Orz 5:70—5:75. Ovăs 6:75—6:80. Cucuruz 4:75—4:80.

BIBLIOGRAFIE.

»Lucașfărușul« nr. 6 a apărut cu următorul sumar : Oct. C. Tăslăuanu »Asociațiunea«, O. Goga »Eu văd în vis« (poezie după Petöfi), M. Sadoveanu »Fântâna Hazului«, G. Murnu Coloseul: Loc de așezare; amfiteatrul întemeierea lui; Clădirea, Al. Ciura »Aduceri aminte« (III), G. Bogdan-Duică »Scrisori din București« IX, »Un poet nou«, O. Goga »O deosebire«, Liliac (Cântec (poezie), Foi răzlețe: Ioan Al. Brătescu-Voinești, În lumea dreptății, Cronica: Fără titlu, Noi de noi, Notițe bibliografice: I. T. Mera, Din lumea basmelor, Progresele Dobrogei dela anexare până în ziua de astăzi. Poșta administrației. Bibliografie. Ilustrațiuni; Coloseul restaurat; lupta de gladiatori; vederea actuală; amfiteatrul Flaviilor restaurat.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Avis!

Tuturor abonenților »Cantorului Bisericesc«, le aduc la cunoștință, că opul acum se află sub tipar și abia la vară va apărea de sub tipar, deoarece opul să extinde pe aproape 50 coale de tipar; e ușor de înțeles, de ce nu poate fi mai în grabă gata? Cei cari până acum nu s'au abonat la acest op atât de valoros, sunt rugați a se abonă cât mai în grabă pentru a să putea hotărî definitiv numărul exemplarelor tipărind.

Prețul de exemplar broșat 8 cor; legat în pânză frumos aurit 10 cor. legătură de lux 14 cor. în pele. Cei neabonați vor solvi 2 coroane mai mult. Abonați se consideră acei domni, a căror nume va apărea în conspect la finea opului.

Abonamentele se fac la dl G. Bujigan inv. în Déliblat (Temes m.).

Află aplicare

doi culegători tipografi

pe lângă leafa minimum

la tipografia »Tribuna«, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Uleul comun de pește

este de miros și gust așa de respingător, așa greu de mistuit, încât pentru copii și bolnavi gingași nici nu poate veni în combinație. Puterea maa nutritivă și de vindecare, ce posedă uleiul de pește în măsura arătată e accesibilă pentru ori-și-cine, căci în forma de Emulsiunea lui Scott uleiul e liberat de însușirile respingătoare. Emulsiunea lui Scott e în genere gustoasă, ușor de mistuit și de trei-ori așa de cu efect, ca uleiul comun de pește. Emulsiunea lui Scott nu cauzează nici când nici cele mai mici dureri și esercează întotdeauna o influință favorabilă vizibilă. (7)

Semnul, că Emulsiunea lui Scott e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

EMULZIUNEA lui SCOTT,

se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original G. 2.50

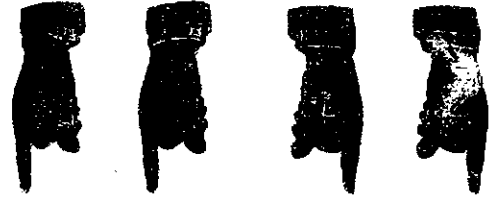
Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrássy-tér nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajduság
Bajuszpedrő

Védjegy.

Pomadă de mustață

DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poșta se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Ma! mulți de o mie de medic renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzumul reșesc

contra podagrei și a reumei,

recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că au inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Stînd că toate alfiile de pîn'acum pentru înfrumșetarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medicament nestricăcios. Nu conține mercurul, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestricăcioasă contra piștrullor, jubrilor și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugini și ori ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbărciturile, fața pielii o face mai fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplimește bine poudra.

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-și închis nrul 18, deci la comande rog să vă provocați la numer. Acestea alfiu sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Uu borcan 4 cor.

Apă de pișturi. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a piștruilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndejuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei.) — Iarna îndesebi pe vremea, când e noros mulți sufar din tusa, respinare neregulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale il istonesc pe om în uz grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate înăntui ușor, dacă întrebuințează Picturile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceli de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alul NAGY. Frecând gingivalele cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA

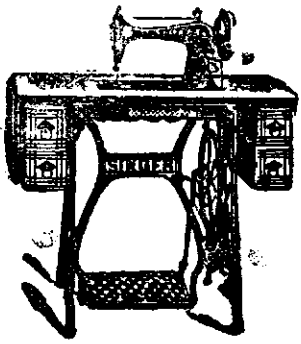
GROSZ NAGY FERENCZ

DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reintoarcerea poștei în întreaga țară.

Nou!

Nou!

Mașini de cusut Singer.

De tot noi cu **30 fl.** și mai mult; expert reparate pentru familii și industriștii dela **12 fl.** în sus le liferează pe lângă garanță

Habán József, mechanist

Budapest, Almásy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —
Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țititoare

de lângă prețuri ieftine
să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

S lănină, unsoare

și tot felul de articole

de cârnățarie

pe lângă prețurile cele mai avantajoase se poate căpăta zilnic în băcănia lui

Garay Károly

Arad, piața Boczkó nr. 2.

In adevăr este înviere!

O foarte interesantă istorie din viață, cuprinzând adevărul până la ultima slovă, s'a întâmplat an în luna Iulie în o zi frumoasă de vară în casa bătrânului Barbu. Ședea bătrânul Barbu în jeț în curte împreună cu nepoții săi — copii săi, toate neamurile și prietenii săi. Deodată strigă :

Puternice părinte a cerurilor! Cum să-ți mulțumesc că în un vis ai trimis la mine pe îngerul tău, care m-a mântuit de boala de 4 ani și de cumplitele dureri redându-mi iarăși sănătatea avută, puterea mea și fericirea familiei mele!

La auzul acestor vorbe fie-care l'a rugat pe bătrânul Barbu de 83 de ani, ca înainte de ce ar muri, să lase

moștenire urmașilor săi și a deslegarea se cretului. La acesta Barbu bătrânul și-a răsucit muștățile lui mari și dese, ce le-a dobândit prin pomadie și a început să vorbească.

Iubită soție copii și toți câți sunteți în

jurul meu. În noaptea zilei prime de Crăciun mi-s'a arătat în vis un înger ținând în mână ceva medicament și mi-a zis: *Barbule, Barbule ascultă vorbele mele!* Trebuie să mori! Dar totuși mai există un leac de mântuire: Dimineață când te scoli vei scrie momentan o epistolă la Dobrișin, lui GROSZ NAGY FERENCZ ca să-ți trimeată balzumul lui Király unicul leac de mântuire, bun contra boalei de stomac, podagrei, boalei de piele, astmă, jără ceală, boală de ficat inimă și splină.

Am făcut așa. Am comandat balzumul Király și după a patra întrebunțare am început să-mi redobândesc sănătatea. Astfel iubiți cetitori urmași-mi pilda și țineți pururea în casa voastră câte o sticlă de balzam Király pentru de lăturarea bolii.

Pentru-ce întrebunțează în spitalele din străinătate întotdeauna

renumitul BALZAM KIRÁLY,

renumitul balzam Király e cel mai sigur și mai de preț medicament

renumitul balzam Király e neapărat de lipsă la reumă, dureri pe

renumitul balzam Király e tot deauna folositor și are efect sigur la tot felul de dureri externe și interne.

O sticlă mare 2 cor. 65 fl., 3 sticle mari 6 cor 65 fl., pe lângă rambursă, unicul preparator.

Grosz Nagy Ferencz

farmacist,

DEBRECZEN, COLȚUL STR. ȘAȘ.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșețare din lume! Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșețare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcanel 1 cor. 40 fl.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fl.

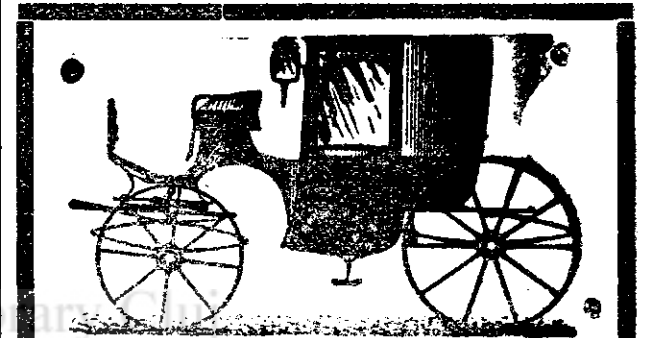
Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșețarea feței. O bucată 70 fl.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar

SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la Tőök József, apotecar, Budapest, Király utca.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

Iși recomandă trăsurile de fabricate de rangul-prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincă nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

Atelierul

aurarului STOLCZ J.

Pregătește tot felul de lucrări de aur, argint, de pietrii scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi.

precum orice fel de reparaturi. Primesc atât între-girea, precum și repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor de gală maghiară, antice, aurărie în foc și argintărie pe lângă garanță.

Stolcz J., aurar

ARAD, strada Weitzer János Nr. 2.
Palatul Minorizilor.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

VARGA ARPAD

MAKÓ

(Lădțița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice
se face

desfacere Definitivă

în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească
și femeiască a lui

Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nrul 22.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100
lumini pe oră 3 Alori.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrássy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
indeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

Onor. Public!

Am onoare a aduce la cunoștința on.
public, că am în atelierul meu din

Temesvár-Józsefváros
Bonnáz-utca Nro. 18

MARE DEPOZIT

de mașini de cusut, biciclete
și biciclete cu motor

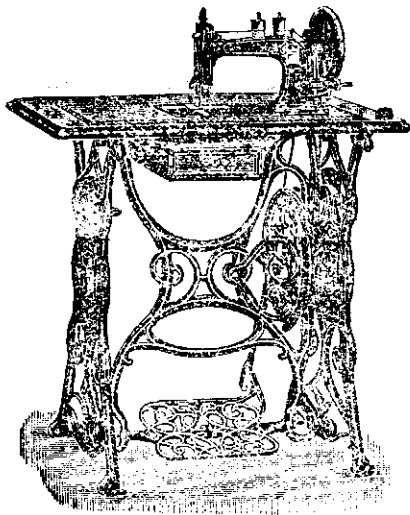
de cea mai bună calitate și cu prețu-
rile cele mai moderate. — Mai departe
atrag atențiunea on. public asupra

lucrătoarei mele,

în care se reparază de măestrii spe-
cialiști tot felul de mașinării punctual
și foarte ieftin.

Cu stim:

WALLACHY ÁRPAD, mașinist.

Nu-ți asudă mai mult
picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin“

cel mai potrivit medicament al
timpului modern contra asudării
mânilor și a picioarelor. După în-
trebuințarea unei sticle, deplin
succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul:

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vrei întrebuința distrugător
de băătăuri numit

„Togo“

fără nici o durere te vei scăpa
de băătăuri.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în
circulație după metoda profeso-
rului japonez Dr. Takacu — de
câte

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. public, că la dorința unită
din mai multe părți

am deschis

în Arad, piața Libertății și colțul str. Hunyadi

— în casa MÜNZ, etagiul II —

un salon de modă de dame.

Prăvălia mea din Bpesta de acest soi și corespunzătoare cerințelor mo-
derne e o garanță deplină, că dau haine de moda cea mai nouă
și de croitura cea mai bună, ei p. t. public mă va onora cu pre-
țuit-ai încredere.

În salonul meu de dame se pregătesc tot felul de haine de dame,
în Arad prin un specialist anume se fac
numai comanda și probele, ear hainele se pregătesc prin lucrătorii mei.
de rangul prim în Budapesta.

Când notez încă, că prețurile mele sunt cele mai posibil moderate.
Recomandându-mă atenției p. t. public

Cu distins onor

Kocsis Pál.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de
insecte și țintari.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fl.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-
triva diareii copiilor.

— Bucata cu 10 fileri. —

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI

FOI PERIODICE

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA”

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad, strada Weitzer János nr. 10 (casa dr. Robitsek) **am deschis**

un salon
toilette

unde pregătesc **toilette** bune și foarte elegante di stofe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate. Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari.

Totodată aduc la cunoștința onor. public, că în salonul meu se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu**, croitori de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățele.

AVIS**Hotel „Vulturul negru“**

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eftine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până e mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis“ și „Rupestris-Monticola“.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metotul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată.

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes spesele de întabulare, convertez datoriile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatul Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

**AMESTEC DE CAFEA PRĂGITĂ
INDIANĂ**

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai a

Rothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră“ Telefon 350

Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă de India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiesc să se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate capăta în următoarele pachete: ¹/₈ klg. 50 fil., ¹/₄ klg. 1 cor., ¹/₂ 2 cor.

Magazin mare de :

Vinuri de șampanie franțuzești și ungurești, liquer din țară și străinătate, precum tot felul de articoli de specerie.